

คำชี้แจงและความเป็นมาในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมจิตอาสา

เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ นางสุทธศรี วงษ์สมาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กล่าวถึงผลการประชุมคณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ว่า ที่ประชุม กยศ. มีมติเห็นชอบกำหนดมาตรการและปรับหลักเกณฑ์การให้กู้ยืมกองทุน กยศ. ใหม่ โดยจะเริ่มใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวในปีการศึกษา ๒๕๕๘

สำหรับรายละเอียดการปรับหลักเกณฑ์การให้กู้ยืมกองทุน กยศ. ใหม่ มีดังนี้

๑. หลักเกณฑ์การคัดกรองสถานศึกษาที่จะจัดสรรเงิน กยศ. ให้นักเรียนกู้

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.), ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ต้องเปิดการเรียนการสอนมาแล้วอย่างน้อย ๑ ปีการศึกษา มีผลการรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และต้องมีโครงการที่มุ่งจิตอาสาที่มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

ส่วนระดับอนุปริญาตรีและปริญาตรีนั้น นอกจากจะต้องเปิดสอนอย่างน้อย ๑ ปีการศึกษาและมีโครงการที่มุ่งจิตอาสาแล้ว หลักสูตรที่เปิดสอนต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รวมทั้งผ่านการประเมินของ สกอ. ตลอดจนมีผลการรับรองจาก สมศ. อีกด้วย

๒. หลักเกณฑ์การคัดกรองผู้กู้ยืมเงิน

ระดับอนุปริญาตรี/ปริญาตรี

ผู้ที่จะยื่นกู้ยืมเงิน กยศ. ต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ รวมทั้งต้องมีหลักฐานแสดงถึงการเข้าร่วมโครงการจิตอาสาด้วย

ผู้กู้รายเก่าที่จะเลื่อนชั้นปี หากจะกู้ต่อได้ต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ เช่นกันในทุกภาคเรียน และยังต้องมีหลักฐานการเข้าร่วมโครงการจิตอาสาอย่างน้อย ๑ กิจกรรมต่อภาคการศึกษา โดยต้องเข้าร่วมโครงการจิตอาสาไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมงต่อ ๑ ภาคการศึกษา

ความหมายของ “จิตอาสา”

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ (public consciousness หรือ Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และ บำรุงรักษาร่วมกัน

จิตอาสา หรือ มีจิตสาธารณะ ยังหมายรวมถึง จิตของคนที่รู้จักความเสียสละ ความร่วมมือร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำ ประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษา ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกันกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของ จิตสำนึกทางสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะว่า คือ การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ความหมายว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

พระไพศาล วิสาโล ได้ให้ความหมาย.. “จิตอาสา” ว่า คือจิตที่ไม่นิ่งดูตายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทาน ให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วยด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น จะเห็นว่า ไม่ใช่แค่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนา “จิตวิญญาณ” ของเราด้วย

สรุป จิตอาสา หรือจิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ คือ จิตสำนึก (Conscious) เป็นการตระหนักรู้ตัว หรือเป็นจิตส่วนที่รู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไรขณะที่ตื่นอยู่นั่นเอง

ส่วน คำว่า สาธารณะ (Public) เป็น การแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม เป็นการบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นสิ่งที่ของก็ต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำสองคำมารวม หมายถึง การตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

สิ่งที่อาสาสมัคร...พึงมี และถือปฏิบัติ คือ

มีความรักมนุษยชาติ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ และ สังคัตถ ๔

หลักพรหมวิหาร ๔ ประกอบด้วย

เมตตา : ความรัก ความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข

กรุณา : ความสงสาร เห็นใจ ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

มุทิตา : ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข

อุเบกขา : วางเฉยไม่ลำเอียง

สังคัตถ ๔ ประกอบด้วย

ทาน : การให้ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่

ปิยวาจา : กล่าวด้วยวาจาที่ซาบซึ้ง สุภาพอ่อนหวาน

อรรถจริยา : ทำดี ประพฤติดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

สมานัตตตา : ทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย

นอกจากนี้ อาสาสมัครควรมี

การสื่อสารที่ดี

มีมโนกรรม คิดดี คิดทางบวก Positive thinking

มีวจีกรรม (ปิยวาจา) ฝึกขอบคุณ ฝึกแสดงความยินดี ฝึกให้กำลังใจ

ฝึกชื่นชมผู้ที่มีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ
